

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Διδακτική Ενότητα: ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Επιλογή από κείμενα μαθητών, δημοσιογράφων, πολιτικών

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Η μεγάλη ανάπτυξη της τεχνολογίας τελειοποίησε τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Είναι γεγονός πλέον ότι μπήκαμε σε νέα φάση της ζωής και της λειτουργίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης στον τόπο μας. Τεράστιες οι προοπτικές, οπωσδήποτε όμως και μεγάλοι οι κίνδυνοι, αν δεν υπάρξουν σοβαρές αντιμετώπισεις και αντίστοιχες ρυθμίσεις.

Στις μέρες μας χρησιμοποιούνται τα τελειότερα μέσα, ώστε τα ΜΜΕ να επιφέρουν όλο και περισσότερο θετικές επιδράσεις στην κοινωνία. Έτσι, διερευνώντας το θέμα, θα δούμε πως οι θετικές επιδράσεις είναι πολλές.

Πρώτα πρώτα αναπτύσσουν το πολιτικό κριτήριο του λαού, διαμορφώνουν φιλελεύθερο το πολιτικό του ήθος. Έπειτα πληροφορούν τους πολίτες για τους νόμους και γνωστοποιούν τις θέσεις των κομμάτων. Ενισχύουν την εθνική συνείδηση και συμβάλλουν στη διατήρηση της παράδοσης. Επίσης διευκολύνουν τη λειτουργία του κράτους και ευνοούν την πολυφωνία και το διάλογο.

Επιπλέον ασκούν δημόσιο έλεγχο. Συντελούν δηλαδή στην κατοχύρωση των ελευθεριών του λαού, στηλιτεύουν την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποκαλύπτουν αδικίες και εγκλήματα, διαφθορές συνειδήσεων και άλλες ατασθαλίες της δημόσιας ζωής.

Δημοσιεύουν στατιστικές, προκηρύξεις διαγωνισμών. Στο σημείο αυτό αξίζει να τονίσουμε ότι προωθούν τον τουρισμό, συμβάλλουν στο συντονισμό και στην αναζωογόνηση των οικονομικών δραστηριοτήτων με αποτέλεσμα την οικονομική ανάπτυξη. Εκτός από αυτά, ευαισθητοποιούν την κοινή γνώμη πάνω σε φλέγοντα σύγχρονα προβλήματα, όπως είναι το πρόβλημα της ειρήνης, του αφοπλισμού, η μόλυνση του περιβάλλοντος και η εξαθλίωση των φτωχών χωρών.

Ιδιαίτερα σημαντικό θεωρείται ότι φέρνουν σε επαφή τους λαούς και έτσι το άτομο γνωρίζει τα ήθη, έθιμα και τον πολιτισμό των άλλων λαών. Δεν πρέπει ωστόσο να αγνοήσουμε ότι προβάλλουν τις αρετές σπουδαίων προσωπικοτήτων. Συγκινούν τα ανθρωπιστικά αισθήματα των ανθρώπων, τους προτρέπουν σε έργα αγάπης και ανθρωπισμού. Και τέλος ψυχαγωγούν, μορφώνουν, εκλαϊκεύουν τις επιστημονικές γνώσεις και τις κάνουν προσιτές στους πολλούς. Επίσης μετριάζουν τον αναλφαβητισμό, συμβάλλουν στην ομοιομορφία της γλώσσας, διερευνούν τα ενδιαφέροντα των ανθρώπων και γενικότερα προωθούν τον πολιτισμό.

Οι θετικές επιδράσεις των μέσων μαζικής ενημέρωσης ασκούνται, όταν λειτουργούν με σεβασμό προς το κοινό, με τιμιότητα, χωρίς υπερβολές και ανήθικους υπαινιγμούς. Όπως όμως η σελήνη έχει μια φωτεινή και μια σκοτεινή πλευρά, έτσι και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν πολλές σκοτεινές πτυχές.

Πράγματι, όταν τα ΜΜΕ δεσμεύονται από πολιτικές ή άλλες σκοπιμότητες, παρέχουν μονόπλευρη ενημέρωση, εξυπηρετούν την προπαγάνδα ορισμένων κοινωνικών τάξεων, υποβάλλουν ιδέες στο λαό και έτσι τον παρασύρουν σε πολλά λάθη.

Ας σημειώσουμε ακόμη ότι οδηγούνται στον κιτρινισμό του τύπου όπως είναι η σκανδαλοθηρία, η χυδαιολογία, η ρυπαρογραφία, η λασπολογία, η πορνογραφία και η διασάλευση της ηθικής βάσης της κοινωνίας. Επιπλέον γίνεται εύκολο να καλλιεργείται ο φανατισμός και η εμπάθεια ανάμεσα στο λαό.

Τα ΜΜΕ συχνά υποδαυλίζουν τα λαϊκά πάθη, αναμοχλεύουν το παρελθόν και διχάζουν το λαό, με αποτέλεσμα τη χαλάρωση της εθνικής συνείδησης. Ιδιαίτερα σημαντικό θεωρείται ότι αποπροσανατολίζουν την κοινή γνώμη, διαστρεβλώνουν την αλήθεια και διαβρώνουν την πολιτική συνείδηση των πολιτών.

Επιπλέον, με την πληθώρα των διαφημίσεων καλλιεργούν τον καταναλωτισμό και τροφοδοτούν την ξενομανία. Πολύ αρνητική επίδραση έχει και η ηρωοποίηση εγκληματιών και δημοσίευση σχετικών κειμένων και ρεπορτάζ που διαβρώνουν την ηθική συνείδηση ιδιαίτερα των νέων.

Τέλος δεν πρέπει να αγνοήσουμε το γεγονός ότι η τηλεόραση ειδικότερα, αποξενώνει τις οικογενειακές σχέσεις, στερεί το διάλογο και την επικοινωνία των μελών της οικογένειας αφού συχνά αποχαυνώνει και

μετατρέπει τους τηλεθεατές σε παθητικούς δέκτες και παρεμποδίζει σοβαρά μερικές φορές την ομαλή λειτουργία της οικογενειακής γαλήνης.

Οι προϋποθέσεις για τη σωστή λειτουργία των ΜΜΕ είναι να υπάρχει δημοκρατικό πολίτευμα. Αυτό θα οδηγήσει στην ελευθερία έκφρασης και στην ελευθεροτυπία. Βέβαια απαιτείται και έλεγχος των παρεκτροπών τους από τις αρχές της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Ακόμη επιβάλλεται τα ΜΜΕ να βρίσκονται έξω από τις διαμάχες των κομμάτων.

Επίσης πρέπει να υπάρχει υπευθυνότητα των λειτουργών του τύπου ως προς τη σωστή μόρφωση, τη μετριοπάθεια, τη σύνεση, την ηθική συνείδηση, τη φιλαλήθεια, την ειλικρίνεια, το θάρρος, την αντικειμενικότητα και τον σεβασμό προς το κοινό. Επιπλέον να υπάρχουν οικονομικές διευκολύνσεις της πολιτείας στα ΜΜΕ για να μην ελέγχονται από διάφορους που τα κάνουν υποχείριό τους με χρηματοδοτήσεις. Ωστόσο για την καλύτερη λειτουργία τους απαιτείται η δυσπιστία του κοινού προς κάθε εντυπωσιακή είδηση, κριτικός έλεγχος και προσπάθεια για διασταύρωση των πηγών ενημέρωσης και επαλήθευσης των πηγών. Και τέλος να υπάρχει μια αξιοκρατική επιλογή των λειτουργών του τύπου και ο έλεγχος της προσφοράς του. Πραγματικά είναι τρομακτική η δύναμη των ΜΜΕ. Λειτουργούν όμως εποικοδομητικά για την προαγωγή του κοινωνικού συνόλου, μόνο όταν οι άνθρωποι που τα ελέγχουν συνειδητοποιούν την τεράστια ευθύνη τους και μέσα από αυτά υπηρετούν την ελευθερία, τον ανθρωπισμό και τον πολιτισμό.

ΗΛ. Κ.

Συμβάλλουν τα ΜΜΕ στην αλληλοκατανόηση και στην αλληλοβοήθεια;

Βασικός στόχος και επιδίωξη κάθε κοινωνίας είναι η αλληλοκατανόηση και μέσω αυτής η αλληλοβοήθεια. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης χρησιμοποιούνται σαν πηγές άντλησης πληροφοριών που αφορούν όχι μόνο σε τοπικά αλλά και σε διεθνή γεγονότα. Γνωστοποιούνται τα θετικά και τιμητικά για μια πολιτεία, χωρίς όμως να αποκρύπτονται τα σφάλματα και τα τυχόν προβλήματά της. Με την προβολή αυτών ευαισθητοποιούνται οι άλλοι λαοί, κατανοούν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται κάποια πάσχουσα κοινωνία. Στην πορεία, προθυμοποιούνται για να βοηθήσουν και δραστηριοποιούνται όλοι σαν ενιαίο και αδιάσπαστο, πολλές φορές, σύνολο και με πρωταρχικό μέσο την συνεργασία οδηγούνται στην επίλυση των προβλημάτων. Επιτυγχάνεται με λίγα λόγια η αλληλοβοήθεια προς την καλύτερη λειτουργία της τοπικής αλλά και της παγκόσμιας κοινότητας.

Θ.Σ.

ΜΜΕ και πόλεμος

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν το κοινό, λειτουργώντας αυτόνομα και χωρίς να εξυπηρετούν διάφορα συμφέροντα. Τι συμβαίνει, όμως, με το ρόλο τους αυτό κατά τη διάρκεια ενός πολέμου;

Σε μία μεγάλη κρίση, λοιπόν, τα ΜΜΕ μετατρέπονται συνήθως σε όργανα προπαγάνδας, χαρακτηριστικό των κρατών με ολοκληρωτικά καθεστώτα. Παρόλα αυτά, στις μέρες μας ακόμη και οι δημοκρατικές κυβερνήσεις χρησιμοποιούν την προπαγάνδα με τη μορφή “δημόσιας πληροφόρησης”. Προσανατολίζουν δηλαδή την κοινή γνώμη ώστε να προωθήσουν ή να δυσφημίσουν ένα σκοπό ή ένα κίνημα. Ιδιαίτερα σε περιόδους εθνικής κρίσης, τα μέσα μπορεί να δεχτούν τη λογοκρισία του στρατού και της πολιτικής ηγεσίας για το “καλό” της εθνικής ασφάλειας. Επιπλέον οφείλουν να αντανakλούν τη γενικότερη άποψη της λαϊκής πλειοψηφίας. Με λίγα λόγια, τα μέσα δεν είναι δυνατό να μείνουν ανεπηρέαστα και απαθή μπροστά στον κίνδυνο ενός πολέμου. Έτσι, πολλές φορές θάβονται συμβάντα και εικόνες, οι οποίες είναι πιθανό να ξεσηκώσουν θύελλα αντιδράσεων από την κοινή γνώμη. Αντίθετα, υπερθεματίζονται οι βίαιες επιθέσεις από το αντίπαλο κράτος και οι άσχημες καταστάσεις που βιώνουν οι ίδιοι οι πολίτες.

Φ.Μ.

Προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν υγιή λειτουργία των Μ.Μ.Ε.

Ο κυρίαρχος και αντικειμενικός ρόλος των Μ.Μ.Ε. είναι η πολιτική αγωγή, η δημοσιογραφική δεοντολογία, η προσφορά τρόπων ψυχαγωγίας, η καλλιέργεια του πνεύματος και ικανοποίηση της φιλομάθειας. Πολλές φορές όμως τα Μ.Μ.Ε. στην προσπάθειά τους να προκαλέσουν την εντυπωσιοθηρία με στόχο την αύξηση του ποσοστού τηλεθέασης ξεφεύγουν από τον αντικειμενικό ρόλο τους.

Προϋποθέσεις για την επίτευξη του ρόλου αυτού είναι οι εξής:

Καταρχήν σημαντικός παράγοντας που θα οδηγήσει στην ορθή λειτουργία των Μ.Μ.Ε. είναι η αποστασιοποιημένη στάση που θα πρέπει να διατηρήσουν τα μέσα αυτά απέναντι σε οποιαδήποτε πολιτικά και οικονομικά κέντρα εξουσίας. Με αυτόν τον τρόπο η λειτουργία των Μ.Μ.Ε. θα είναι ανεπηρέαστη καθώς τα ίδια δεν θα λειτουργούν ως μέσα για την εξυπηρέτηση συμφερόντων αλλά και πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Παράλληλα αξίζει να σημειωθεί ιδιαίτερα πως σημαντική προϋπόθεση για την θετική λειτουργία των Μ.Μ.Ε. αποτελεί η άσκηση κοινωνικής πίεσης για την ποιοτική βελτίωση των τηλεοπτικών προβολών. Θα πρέπει δηλαδή να συντονιστούν οι αρμόδιοι φορείς με σκοπό τον έλεγχο γύρω από την λειτουργία των Μ.Μ.Ε.

Εκτός όμως από τα παραπάνω ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα αποτελεί η υπεύθυνη άσκηση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος. Αυτό σημαίνει πως το δημοσιογραφικό σώμα θα πρέπει να απαρτίζεται από άτομα καταξιωμένα με ισχυρή μόρφωση και θέληση που στόχο θα έχουν, μέσω της εργασίας τους, να επιτελέσουν τον αντικειμενικό τους ρόλο. Επιπλέον τα άτομα αυτά θα πρέπει να είναι απαλλαγμένα από πολιτικά κέντρα εξουσίας ούτως ώστε να μην εξυπηρετούν ιδιωτικές επιχειρήσεις με κύριο σκοπό το κέρδος.

Από την άλλη μεριά οι πολίτες ως δέκτες θα πρέπει να διαμορφώνουν μια αμερόληπτη και ανεπηρέαστη στάση απέναντι σε οποιαδήποτε αρνητική πλευρά των Μ.Μ.Ε. , είτε αυτή αφορά τα λανθασμένα πρότυπα, όπως ο καταναλωτισμός, η βία, που συχνά προβάλλονται μέσω των Μ.Μ.Ε. είτε πολλές φορές την παραπληροφόρηση της κοινής γνώμης που επιτυγχάνεται με τη διαστρέβλωση της αλήθειας.

Καθίσταται έτσι φανερό πως είναι απαραίτητη η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και πνευματικών αντιστάσεων από το κοινό. Παράλληλα θα πρέπει ο κάθε πολίτης ως δέκτης να διαμορφώνει την προσωπική του πολιτική ιδεολογία ούτως ώστε να μην επηρεάζεται από μηνύματα , που πολλές φορές θέλουν να προβάλλουν τα Μ.Μ.Ε. τα οποία μπορούν να οδηγήσουν στην χειραγώγηση και στον αποπροσανατολισμό του κοινού. Με λίγα λόγια ο καθένας μας μπορεί να αποτρέψει την αρνητική λειτουργία των Μ.Μ.Ε. αν στρέψει την πλάτη του απέναντι σε οποιαδήποτε είδηση μπορεί να τον εξαπατήσει. Θα πρέπει δηλαδή το κοινό να ελέγχει τις πληροφορίες που δέχεται και να τις αξιολογεί κατάλληλα.

Η αξιολόγηση των πληροφοριών και των ειδήσεων που δέχεται ο πολίτης καθημερινά είναι ιδιαίτερης σημασίας. Επειδή με τις πληροφορίες που λαμβάνει κάποιος σε συνδυασμό με τις γνώσεις που διαθέτει μπορεί να σχηματίσει μια ολοκληρωμένη άποψη γύρω από διάφορα θέματα, είτε αυτά είναι πολιτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά. Με αυτόν τον τρόπο ο καθένας μας θα μπορεί να λειτουργήσει ως υποστηρικτής του δημοκρατικού πολιτεύματος και θα φροντίσει για την διασφάλισή του από τα Μ.Μ.Ε.

Αν και οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές αφορούν συχνότερα στην ψυχαγωγία, σε πολλές χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο ένα ποσοστό του χρόνου μετάδοσης αφιερώνεται σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα προγράμματα μάθησης καλύπτουν το πλήρες φάσμα της εκπαίδευσης, από τις βασικές γνώσεις έως προχωρημένα πανεπιστημιακά μαθήματα. Σε κάποιες περιπτώσεις αποτελούν μέρος των σπουδών εξ αποστάσεως -διδασκαλία κατά την οποία ο καθηγητής και ο σπουδαστής βρίσκονται σε διαφορετικά μέρη. Σε άλλες περιπτώσεις έχουν συμπληρωματικό ρόλο στην παραδοσιακή διδασκαλία των τάξεων. Οι περισσότερες εκπαιδευτικές εκπομπές είναι προϊόν κρατικών πρωτοβουλιών. Στη Βρετανία, για παράδειγμα 90.000 σπουδαστές παρακολουθούν τα μαθήματα του Ανοιχτού Πανεπιστημίου μέσω της τηλεόρασης. Το Ιαπωνικό δίκτυο έχει το μεγαλύτερο ποσοστό εκπαιδευτικών προγραμμάτων παγκοσμίως, ενώ σε πολλές χώρες θρησκευτικές οργανώσεις πρωτοστατούν σε εκπαιδευτικές μεταδόσεις. Επίσης, το ραδιόφωνο, η δορυφορική και η συμβατική τηλεόραση παραμένουν σημαντικά μέσα για τις εκπαιδευτικές εκπομπές, καθώς μπορούν να φτάσουν σε απομακρυσμένες περιοχές.

N.II.

Τα Μ.Μ.Ε ασπίδα για το δημοκρατικό πολίτευμα

Τα Μ.Μ.Ε προστατεύουν το δημοκρατικό πολίτευμα αφού ασκούν πίεση στην εκάστοτε κυβέρνηση ενός κράτους καθώς παρίστανται σε κάθε συνεδρίαση της Βουλής. Αυτό εξυπηρετεί στο να είναι πάντα άψογοι οι φορείς της εξουσίας και να μην ξεχνούν πως οφείλουν να λογοδοτούν στο λαό για οποιαδήποτε πράξη τους. Τα Μ.Μ.Ε είναι η φωνή του λαού που κρίνει, αγρυπνεί και ελέγχει τις αποφάσεις των κυβερνώντων της κάθε χώρας.

M.II.

ΜΜΕ και σύγχρονος άνθρωπος

Η διαρκής τελειοποίηση της τεχνολογίας των μέσων πληροφόρησης από μόνη της αποτελεί μια ισχυρή πρόκληση για τη χρησιμοποίηση της στο μέσο άνθρωπο. Οι δυνατότητες που του παρέχει αποτελούσαν απλώς οράματα μόλις πριν λίγες δεκαετίες. Η άμεση και συνεχής ενημέρωση, που αποκτά τόση ευρύτητα όση και μαζικότητα, μετουσιώνεται σε πρωταρχικό εφόδιο για κάθε άτομο που επιθυμεί να παραμείνει ενεργός μέτοχος στα γεγονότα, που θέλει να ακολουθεί τον παλμό και το ρυθμό της ζωής. Η συμμετοχή του στην κοινωνική και πολιτική ζωή διευκολύνεται μιας και είναι πλήρως ενημερωμένος. Επειδή όμως ο σύγχρονος πολιτισμός ανανεώνεται ταχύτατα σε όλα του τα επίπεδα, η ενημέρωση ξεπερνά τα καθιερωμένα της πεδία, αυτά της ενημέρωσης πάνω στα πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα και αποκτά χαρακτήρα ευρύτερα επιστημονικό και μορφωτικό. Η εκπαιδευτική ραδιοτηλεόραση αποτελεί θεσμό πολλών χρόνων στα αναπτυγμένα κράτη. Για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού τα ΜΜΕ συνιστούν τη βασική μορφωτική πηγή μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση, ενώ παράλληλα θα ήταν αδύνατο να στερούνται ψυχαγωγικού χαρακτήρα, αφού στοχεύουν στον ελεύθερο χρόνο. Είναι μάλιστα αυτός τόσο αναπτυγμένος και σημαντικός, ώστε να λειτουργεί ανταγωνιστικά προς άλλες μορφές ψυχαγωγίας, επικοινωνίας κι ενημέρωσης, όπως το θέατρο, ο κινηματογράφος και η ζωντανή ανθρώπινη παρουσία. Έτσι συντρίβουν την ανθρώπινη μοναξιά, απελευθερώνουν τον άνθρωπο από τα στενά πλαίσια του χώρου και της καθημερινότητας, ενώ συμβάλλουν αποφασιστικά και στην ποιοτική άνοδο της πολιτιστικής στάθμης ενός λαού, παρουσιάζοντας τη λογοτεχνία, το θέατρο ή τη μουσική και δίνοντας ερεθίσματα για βαθύτερη επαφή με την τέχνη.

Κ.Μ.

Η παραπληροφόρηση των ΜΜΕ

Είναι κοινά παραδεκτό από όλους πως το φαινόμενο της παραπληροφόρησης μαστίζει κυριολεκτικά την εποχή μας. Το συμφέρον και η έντονα πολιτικοποιημένη κοινωνία μας έδωσε εύφορο κλίμα στην καλλιέργεια του στοιχείου αυτού.

Τα ΜΜΕ στο σύγχρονο κόσμο αποτελούν μέρος της τεχνολογίας. Αυτή για να δημιουργείται και να εξελίσσεται απαιτεί σημαντικά χρηματικά κεφάλαια. Επειδή όμως τα αναγκαία ποσά μπορούν να τα διαθέτουν μονάχα οι οικονομικά ισχυροί, αυτοί είναι που ελέγχουν τελικά τα προγράμματα της ενημέρωσης.

Φυσικό επακόλουθο είναι το περιεχόμενο των ειδήσεων να προβάλλει τον τρόπο ζωής και τις αξίες των ισχυρών ομάδων. Έτσι η κάθε εξουσία, είτε πρόκειται για την κρατική είτε για οποιαδήποτε άλλη ομάδα ιδιωτικών συμφερόντων, με την υπερβολική δύναμη που ασκούν τα ΜΜΕ κατευθύνουν τη σκέψη και τη στάση με βάση την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων.

Δεν θα έπρεπε όμως να αγνοήσουμε το γεγονός ότι τα μέσα πληροφόρησης αποτελούν ανεξάρτητους οργανισμούς που υπόκεινται στο σκληρό ανταγωνισμό. Επιδιώκοντας τη μεγάλη ακροαματικότητα που θα τους εξασφαλίσει την επιβίωση, ξεπέφτουν στο λαϊκισμό, στοιχείο που στον απλό άνθρωπο γίνεται αποδεκτό. Μέσα από το σκληρό ανταγωνισμό και το κυνήγι της αποκλειστικότητας είναι απολύτως φυσικό να δημοσιεύονται λάθη από έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης με αποτέλεσμα οι πολίτες να μην πληροφορούνται σωστά. Αρκούν στην ευκολία και δεν αναζητούν εναλλακτικές πηγές με αποτέλεσμα να μην έχουν γνώμη, αξίες και ιδεολογικό προσανατολισμό.

Φ.Μ.

Ο δεοντολογικός κώδικας των δημοσιογράφων

Σε κάθε επαγγελματικό χώρο υφίσταται ένα σύνολο κανόνων που διέπει τον τρόπο λειτουργίας του. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στη δημοσιογραφία, όπου ο κώδικας δεοντολογίας ρυθμίζει πώς οφείλουν να εργάζονται, να παρουσιάζουν τα θέματά τους οι δημοσιογράφοι. Τα τέσσερα σημαντικότερα σημεία του κώδικα αυτού είναι τα εξής:

1. Η κοινωνική ευθύνη και η αμεροληψία του δημοσιογράφου.

Χρέος κάθε δημοσιογράφου είναι να εκτελεί το λειτουργήμα του υπεύθυνα και χωρίς να λησμονεί την ευθύνη προς το κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον κρίνεται απαραίτητος ο σεβασμός των νόμων και των θεσμών μιας κοινωνίας. Θα ήταν χρήσιμο να λαμβάνονται υπόψη όλα αυτά πριν από την κριτική πάνω σε ένα θέμα. ένα ακόμη καθήκον τους είναι η αποφυγή της προβολής ρατσιστικών μηνυμάτων, τα οποία ενδέχεται να διχάσουν την κοινή γνώμη.

Κάθε δημοσιογράφος οφείλει να στοχεύει στην έγκυρη, έγκαιρη, αντικειμενική και αμερόληπτη ενημέρωση. Τα θέματα τα οποία πραγματεύεται θα πρέπει να προβάλλονται όπως είναι στην πραγματικότητα, απαλλαγμένα από κάθε είδους σχόλια και προσωπικές εκτιμήσεις και πίσω από αυτά να μην κρύβονται οικονομικά, πολιτικά ή ιδεολογικά συμφέροντα. Χαρακτηριστικό του σωστού και αδιάφθορου δημοσιογράφου είναι η εντιμότητα και η ειλικρίνεια.

2. Ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου.

Είναι λανθασμένη και αντιιδεοντολογική η νοοτροπία πολλών δημοσιογράφων να επιδιώκουν να αυξήσουν τη θεαματικότητα/ ακροαματικότητα τους σκανδαλοθηρώντας και σπιλώνοντας κάποιους πολίτες. Αρκετές φορές η συκοφαντία και η δυσφήμιση αγγίζουν τα όρια της αδιακρισίας. Ο ανθρώπινος πόνος και η λύπη δεν είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης. Εάν αυτό το δικαίωμα γίνει σεβαστό από όλους τότε ίσως βελτιωθεί η κατάσταση.

3. Ο σεβασμός του δημόσιου συμφέροντος

Μέσα από τις ειδήσεις θα ήταν σωστό να προβάλλεται το δημόσιο συμφέρον. Να γίνεται κατανοητό στους πολίτες πως το ιδιωτικό συμφέρον εξαρτάται και καθορίζεται από την πορεία και την εξέλιξη της κοινωνίας. Αυτός είναι και ο λόγος που πρέπει πρωταρχική μέριμνα όλων να γίνει στο εξής η ικανοποίηση του συλλογικού συμφέροντος. Σε ορισμένες περιπτώσεις θα ήταν χρήσιμο να “θαφτούνε” μερικά γεγονότα, τα οποία θα ήταν επιζήμια για την κοινωνία προκειμένου να περισωθεί το συμφέρον αυτής.

4. Η δυνατότητα του κοινού να έχει πρόσβαση και να συμμετάσχει στα μέσα μαζικής ενημέρωσης

Ανάμεσα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους πολίτες θα ήταν δυνατό να δημιουργηθεί ένας διάλογος. Για να είναι αυτός εποικοδομητικός απαιτείται πέρα από την γνώμη του δημοσιογράφου να ακούγεται η άποψη, αλλά και η κριτική του δέκτη. Το σθένος του λόγου του καθενός πρέπει να είναι το ίδιο. Για την εδραίωση του δημοκρατικού θεσμού θεωρείται επιτακτική η ανάγκη συμμετοχής του πολίτη στους διάφορους θεσμούς και ιδιαίτερα στην πληροφόρηση από τα ΜΜΕ.

N.II.

Εκπομπές reality show

Το reality show είναι ένα είδος εκπομπών που αποτελούν κατασταλτικό φαινόμενο για τη σύγχρονη κοινωνία και το οποίο απασχολεί ολόκληρο τον κόσμο λόγω της αρνητικής τους επίδρασης στο τηλεοπτικό κοινό.

Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι καθημερινά παρατηρείται η ενίσχυση της προβολής τέτοιου είδους προγραμμάτων αλλά και η εμφάνιση νέων τα οποία προβάλλουν ως κύριο πρόσχημα την παρουσίαση θεάματος. Με την συμμετοχή των ανθρώπων σε τέτοιου είδους “ψυχαγωγικά” παιχνίδια δημιουργούνται πρώτα και κύρια άσχημες επιπτώσεις στην προσωπικότητά τους καθώς προσβάλλονται όλες οι απόκρυφες πτυχές της ιδιωτικής τους ζωής. Οι πρωταγωνιστές χάνουν την αυθεντικότητα της προσωπικότητάς τους και κατά συνέπεια μέσα από την συμπεριφορά τους διαφαίνεται η έλλειψη ειλικρίνειας που τους χαρακτηρίζει. Παράλληλα παρατηρείται συχνά οι πρωταγωνιστές να υποβάλλονται σε κάποιες δοκιμασίες που μπορεί να αντιμετωπίζονται ως ψυχοφθόρες από τους ίδιους τους παίκτες. Υποβάλλονται δηλαδή στη διαδικασία να υιοθετήσουν ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, γεγονός που εγκυμονεί πολλές φορές άσχημες συνέπειες για την μετέπειτα επανένταξή τους στην κοινωνία.

Η παρακολούθηση τέτοιου είδους τηλεοπτικών προβολών εγκυμονεί κινδύνους για το σύνολο των ανθρώπων κυρίως όμως αυτών που χαρακτηρίζονται από έλλειψη ουσιαστικής κριτικής σκέψης, αλλά και εκείνων που δεν διαθέτουν στοιχειώδη μόρφωση προκειμένου να αξιολογήσουν σωστά τα θεάματα που τους παρέχονται από τα Μ.Μ.Ε. Έτσι με αυτό τον τρόπο μπορεί να καταλήξουν έρμαιο στην προβολή τέτοιου είδους θεαμάτων ενώ παράλληλα δεν διαμορφώνουν σωστά την συνείδησή τους καθώς ασχολούνται με ζητήματα ιδιωτικής φύσης. Δημιουργούνται ψευδείς και άχρηστες ανάγκες μέσα τους όπως αυτή του ενδιαφέροντος της προσωπικής ζωής ξένων γι’ αυτούς ατόμων.

Επομένως η ενασχόληση με τέτοιου είδους προγράμματα έχει ως αποτέλεσμα πολλές φορές τη δημιουργία μιας αποστασιοποιημένης στάσης του λαού από την συμμετοχή του στα πολιτικά δρώμενα της εποχής, τη βαθμιαία εξασθένηση των δημοκρατικών θεσμών αλλά και την απόκλιση από κάθε μεγάλη ιδεολογία.

Επιπλέον η κοινωνία των ανθρώπων συνολικά και αποφασιστικά να στρέψει την πλάτη της στα φαινόμενα αυτά και να αντιδράσει με απάθεια μέχρι και εχθρότητα για την απομάκρυνση και εξαφάνισή τους από την τηλεοπτική οθόνη καθώς δεν έχει να ωφεληθεί ούτε στο ελάχιστο.

Ν. Π..

Internet και Μ.Μ.Ε.

Τα Μ.Μ.Ε. και κυρίως το διαδίκτυο, καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερο έδαφος στην ψυχαγωγία, την ενημέρωση και την επικοινωνία όλων των ανθρώπων.

Στα Μ.Μ.Ε., η σχέση πομπού-δέκτη είναι μονόδρομη. Ο πομπός, βομβαρδίζει με έντεχνους τρόπους το μυαλό των ανθρώπων, οι οποίοι γίνονται παθητικοί δέκτες μηνυμάτων, χωρίς να έχουν τη δυνατότητα για άμεση παρέμβαση και διάλογο.

Αντίθετα, στην επικοινωνία μέσω διαδικτύου, η σχέση αυτή γίνεται αμφίδρομη. Η παθητικότητα του αναγνώστη, θεατή, ή ακροατή, μετατρέπεται σε ενεργητική συμμετοχή. Οποιοσδήποτε χρήστης του δικτύου, μπορεί να γίνει δημοσιογράφος, συντάκτης, διευθυντής και εκδότης, αφού μπορεί να μεταδίδει ειδήσεις και απόψεις σε εκατομμύρια ανθρώπους. Με την βοήθεια του διαδικτύου, οι μαθητές επικοινωνούν με βιβλιοθήκες, πανεπιστημιακές σχολές, μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους. Αυτό είναι κάτι που το συναντάμε πολύ σπάνια-και όχι όποτε εμείς το επιθυμούμε-στα Μ.Μ.Ε.

Πέρα όμως από πλεονεκτήματα, το διαδίκτυο έχει και σοβαρά μειονεκτήματα. Για την επικοινωνία των ανθρώπων, χρησιμοποιείται ένας συνηματικός λόγος, χωρίς λεξιλογικό πλούτο και σύνθετες συντακτικές δομές. Έτσι ο λόγος συρρικνώνεται. Επίσης, μειώνεται η προσπάθεια του ανθρώπου για προσωπική μελέτη, η οποία προϋποθέτει χρόνο και μόχθο, αφού η πληροφορία διατίθεται έτοιμη στο διαδίκτυο.

Η απαίτηση όμως αυτή του ανθρώπου, να κατακτήσει τη γνώση χωρίς προσπάθεια, είναι μια αυταπάτη.

Αθ. Π.

"On the Internet, nobody knows you're a dog."

